

ИЗРАЗЯВАНЕ НА ПОДБУДИТЕЛНОСТ В КОРЕЙСКИЯ И БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Еуннаре ЧО

Hankuk University of Foreign Studies, South Korea
Софийски университет „Св. Климент Охридски“, България
E-mail: skfo0622@naver.com

EXPRESSION OF INDUCEMENT IN KOREAN AND BULGARIAN

Eunnarae CHO

Hankuk University of Foreign Studies, South Korea
Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Bulgaria
E-mail: skfo0622@naver.com

ABSTRACT: This article attempts to present some means of expressing inducement in Korean and Bulgarian and to suggest some features discovered in the translation corpus, composed of five original Korean novels and their translations in Bulgarian. Unlike imperative mood, which is a grammatically concretized notion of deontic modality, inducement is a complex unity formed by various elements such as morphological, syntactic and lexical elements. Therefore, it can be realized both directly and indirectly through the means, which express / do not express inducement in its own form. As for the direct way, Bulgarian has a synthetic and an analytic form. Korean has only a synthetic form, but it has six imperative endings, differing in terms of formality and politeness. Regarding the indirect way, some means like interrogative sentences with the verb in indicative mood and declarative sentences with modal verb are actively used in both languages, while others are used only in Bulgarian. For example, the use of a declarative sentence with a future tense verb in the indicative mood for the purpose of expressing inducement is clearly confirmed in Bulgarian, but in Korean this kind of sentence does not perform the same function at all. From the studied translation materials five main asymmetric features have been found – in the person of the addressee, the voice of the sentence, the way of expressing the inducement, the sentence structure and the way of strengthening the persistence.

KEYWORDS: deontic modality, inducement, direct speech act, indirect speech act, illocutionary act, 6-grade honorification system in Korean, Korean-Bulgarian comparative study

Модалността е семантична категория, която най-често се тълкува като отношение на говорещия към пропозицията (Lyons, 1977, p. 452). Един от видовете модалност – деонтичната модалност, съответства на преценката на говорещия за това как хората да се отнасят към събитие (Saeed, 2003, p. 137), което не се е случвало, но е възможно да се случи (Palmer, 2001, p. 70). С други думи, езиковият израз (реализирането на модалност или изказване) при деонтичната модалност може да се разглежда като средство за налагане на действие, базирано на разсъждение на говорещия (Lee, 2017, p. 143 – 144). Типичният начин за изразяване на деонтичната модалност е повелителното наклонение, което представлява граматически конкретизирано понятие на деонтичната модалност. Когато става въпрос за деонтичната модалност, в българския език, един от двата езика, които са обект на сравнение в статията, често се използва и терминът подбудителност. За разлика от повелителното наклонение, което е морфологична категория, подбудителността представлява функционално-семантично понятие, което е „двустранно (съдържателно-формално) единство, образувано от граматичните (морфологични и синтактични) средства на даден език заедно с взаимодействията с тях лексикални, лексикално-граматични и словообразователни елементи, които се отнасят към една и съща семантична зона“ (Бондарко, 1983, с. 40). Затова, когато става въпрос за подбудителност, могат да се анализират всички езикови средства, които служат за изразяване на подбуда или волеизява на говорещия за извършване (или неизвършване) на конкретно действие. В тази група се включват не само тези, които директно изразяват волеизява като повелителното наклонение, но и средства, които не са подбудителни по форма, но индиректно изразяват същата семантика както подбудителните по форма средства. Съществуването на неподбудителни по форма средства, или на индиректен

начин за изразяване на подбудителност, се обяснява със същността на илокутивния акт (вж. Austin, 1962, p. 91 – 93). Илокутивният акт, който сигнализира *какво се опитва да направи говорещият чрез изказването си*, се отнася например до изказвания, с които се съобщава нещо, задава се въпрос, изразява се подбуда и др. Но невинаги едно изказване, оформено като съобщително, въпросително или подбудително изречение, изразява само собствен илокутивен акт. Пример за това са индиректните речеви актове. *Можете ли да ми подадете солта?* е въпросително изречение, чиято комуникативна цел се определя от несобствен илокутивен акт – подбуда. Когато изказването има за цел подбуждане, в примера – молба към събеседника, това е индиректен начин за изразяване на подбудителност.

Обект на разглеждане в статията е категорията *подбудителност*, разбираана като надредно понятие, което се свързва не само с начини, чрез които директно се изразява подбудителност, но и с индиректни (най-вече синтактични) средства, изразяващи подбудителност. В началото на текста е направена кратка характеристика на категорията подбудителност и са представени средствата за изразяването ѝ в корейския и в българския език. В аналитичната част се коментират някои особености при превод от корейски на български. Материалите, на които се основава изследването, са от пет корейски романа, преведени на български¹.

Подбудителността се реализира при директна речева каузация, предадена с подбудително изречение (*imperative sentence*): „Говорещият (= адресантът), който желае (или не желае) действието Р (което или се извършва, или не се извършва в момента на говорене) да се случи, информира слушащия (= адресата) кой трябва (или не трябва) да е агенсът (= вършителят) на действието Р, като по този начин се опитва да предизвика (или да предотврати) действието Р със самия факт на съобщаваната информация.“ (Birjulin, Xrakovski, 2001, p. 5). Въз основа на определението могат да се изведат подвидове на подбудителността, както и да се мотивира връзката не само с второ лице, но и с други лица вършители. При подбудителността има различни видове волеизява и това се определя от факта, че „императивните изказвания без отрицание или с отрицание могат да имат два вида презумпции за съществуване на действието, а именно <Р> и <не-Р>, и да изразяват два вида прескрипции, а именно <съхрани!> и <промени!>“ (Бирюлин, 1994, с. 45). Както се вижда в част от горното определение – „Говорещият ... информира слушащия (= адресата) кой трябва (или не трябва) да е агенсът (= вършителят) на действието Р“, кръгът на реалните вършители на предписаното от говорещия действие се разширява до други лица, а не се ограничава до слушащия (второ лице).

Въпреки описаните характеристики на подбудителността, в настоящата статия анализите се ограничават само до наблюдения при волеизява за извършване на действие, което не е в процес, при възможно лице вършител само слушащия (второ лице). При директно изразяване на подбудителност в корейския език има сравнително ограничен брой средства, докато в българския има по-разнообразни начини: синтетични форми и аналитични форми (конструкции) с различни частици. В корейския език основното средство е комбинацията на глаголна основа с различни императивни окончания. Както се вижда от таблица 1, в която следваме класификацията на Kim (2001), корейските императивни окончания са многобройни, като степента на учтивост също се

¹ 채식주의자 *Вегетарианка*: изд. Enthusiast, преводач Ц. Векова (2020); 우리들의 일그러진 영웅 *Герои на нашето време*: изд. СЕМА РШ, преводач Ким Со Йонг, Я. Иванова (2003); 난쟁이가 쏘아올린 작은 공 *Малката топка, хвърлена от джуджето*: изд. ИК СЕМА РШ, преводач Куон Джин Чой, Б. Павлов, 2000; 봉순이 언니 *Кака Понсуни*: изд. Изток-Запад, преводач Ким Со Йонг, И. Согирова (2006); 흥어 *Морска котка*: изд. СЕМА РШ, преводач Ким Со Йонг, Я. Иванова (2006).

² Определяйки подбудителни изказвания като прескриптивни изказвания, целта на които се насочва към <промяна> на положението, Kwon (2003) твърди, че случаите, в които целта е промяна от <Р> до <не-Р> и от <не-Р> до <Р>, са по-важни в езиковата практика от тези, чиято цел е да се съхрани положението като <Р> → <Р> и <не-Р> → <не-Р> (Kwon, 2003, p. 4).

маркира.

아주 높임 [многo учтивост]	조금 더 높임 [средно учтивост]	조금 높임 [малко учтивост]	안 높임 [няма учтивост]
(1) -(으)십시오 -으소서 -음소서/-으십시오/-읍시 사	(2) -(으)오/-소 -으라고요, (3) -어요 -지요	-으렴 -으려무나, -구려 -구료, (4) -게 -게나 (5) -어 -지	(6) -야라/-이랴 -여라, -너라, -거라, - 으라, -으라고, -으라니까

Таблица 1. Примерна класификация на императивни окончания в корейски език (Kim 2001, p. 150, цит. по Lee, 2016, p. 21) В статията няма да бъдат представени примери за всички окончания от Таблица 1, а само за основните шест окончания, маркирани в болд. Те са представителните императивни окончания на всяка степен в т. нар. шестстепенна хоноративна система (англ. 6-grade honorification system), която се смята за прототипна класификация в съвременната корейска лингвистика. Както се вижда в Таблица 2, тази класификация се прави по два признака – учтивост и формалност³.

Степен на учтивост	Формално	Неформално
Високо	(1) 하십시오 {ха-сипсио}	(3) 해요 {хе-йо}
	(2) 하오 {ха-о}	
Ниско	(4) 하게 {ха-ге}	(5) 해 {хе}
	(6) 하라 {хе-ра}	

Таблица 2. Корейски императивни окончания по шестстепенна хоноративна система (An, 2020, с. 110, National Institute of Korean Language Republic of Korea, 2005, p. 222)

В корейския език окончанието с висока учтивост (1) **하십시오** се използва най-вече когато който е на по-ниска позиция в йерархията, изразява възможно най-вежливо молба към по-високопоставения слушащ.

(1) **하십시오**

1. 조금만 **기다려주십시오** [Моля Ви да ме изчакате малко.]

Макар и рядко, в корпуса се откриват и случаи на употреба на окончанието за изразяване на груба заповед от по-нископоставен говорещ.

2. (Ситуация : Един ученик, който се чувства оцетен от наложеното му наказание, настоятелно подбужда учителя да извърши действието.)

엄석대가 없는 곳에서 하나씩 불러 물어 보시거나 자키 이름을 밝히지 않고 **적어 내게 해보십시오** [Попитайте децата един по един без присъствието на Сокде или ги накарайте да напишат всичко, без

³ Обикновено шестте окончания се дават с един конкретен глагол 하다[правя], основата на който е 하 {ха-}.

При (3), (5), (6) се случва промяна в гласната: 하 {ха-} → 해 {хе-}.

да разкриват имената си!]

(2) **하오** е окончание, което се среща рядко в ежедневната реч. Дори и да се открие, много е вероятно да е употребено от възрастен, а не от млад човек. Въпреки че се казва, че с това окончание се предава висока степен на учтивост, често се срещат примери, в които говорещият има и по-висок социален и ситуационен статус. Такава употреба би трябвало да се очаква при общуване между непознати.

(2) 하오

3. (Ситуация : Възрастна жена помага на непознатата бездомна млада майка, която държи болно дете на студа.)

기왕끼나때가되었으이 저녁이나 먹고 떠나소 [Вечерята е готова, та първо хапнете.]

За разлика от (2) **하오**, окончанието (3) **해요**, което се характеризира с учтивост и неформалност, много често се използва в ежедневието, при това независимо от възрастта на говорещите. Интересно е, че окончанието се превежда на български по два начина. В превода на пример 4 би трябвало да се обърне по-голямо внимание на признака учтивост.

(3) 해요

4. 총각 이리 줘보래요 내가 한번 해볼게요 [Младежо, бихте ли ми го дали? Аз ще опитам.]

Както се вижда от примерите 5 и 6, има и случаи на превод без учтива форма. Вероятно преводачите са се ръководили от признака неформалност. Струва ни се, че най-подходящият начин за превеждане на това окончание на български е със запазване на учтивостта чрез употреба на учтива форма на глагола, а неформалността на ситуацията да се покаже от контекста (напр. вариант на 5.: Младежо, дайте ми го.)

5. 주인이잠마 돌아올 시간 됐으니까, 오젠 기보요 [Вече стана време да си идва собственичката, така че си върви.]

В събраните данни има само един пример на много рядко използваното във всекидневната реч окончание (4) **하게**

(4) 하게

6. 아봐, 길을 바카게 [Хайде, направи ми път, моля те!]

Останалите окончания (5) **해** и (6) **하라** се употребяват, когато социалното положение или възрастовата разлика между говорещия и слушащия са говорещ $\geq$ слушащ⁴. Окончанието (6) **하라** предава още по-неучтива волеизява на говорещия и маркира ниска вероятност за отказ.

---

⁴ При висока степен на неформалност, окончанието (5) **해** може да се използва когато отношението между събеседниците е говорещ < слушащ. Напр. **엄마, 여기에앉아** [Мамо, седни тук.] (National Institute of Korean Language Republic of Korea, 2005, p. 97)

(5) 해

7. 다들 조용히 **해** [Всички, моля, тишина.]
8. 라이터 이리 **기져와** [Донеси тук запалката.]
9. 안도겠는데 여기 얼룩이 그대로 있어 다시 **뉘아** [Не става. Тук все още има петна. Почисти ги пак.]

(6) 하라

10. (Ситуация: Наперено момче иска влюбено в него момиче да отиде да купи нещо за пиене.)

그리구 올 때 뭐 시원한 걸루다 하나 **사오라** 목타 죽겠다. [И на идване земи ми купи некакво безалкохолно, че съм умрел от жажда.]

11. (Ситуация : Хазяйката иска детегледачката да облече детето си.)

짱이 새로 산 윈피스 **입혀라** [Облечи на Чана новата рокля.]

За индиректното изразяване на подбудителност в корейския език Lee (2010) посочва, че „към настоящия момент няма общоприет критерий при определяне на обхвата на понятието индиректен речев акт, защото съществуват различия в мненията на изследователите и в техните проучвания се прилагат различни критерии.“ (Lee, 2010, p. 97). Като приема мнението на Jongsu Jeong и Pilyeong Lee (2005), Lee (2010) определя примерите от 12 до 14 като индиректни речеви актове, в които с неподбудителни изречения се изразява подбуда, както би било при директен речев акт с окончанието (3) **해요 – 창문 닫아줘요** [Затворете прозореца.]

12. 창문 닫아 주겠나? [Ще затвориш ли прозореца?]
13. 창문 닫았으면 좋겠다. [Бих искал да затвориш прозореца.]
14. 좀 춥지 않나? [Не е ли малко студено?]
15. 바람 좀 들어오지 않게 해줘 [Направи нещо да не влиза вятър.]

Интересно е, че пример 15 не се приема от Lee (2010) за индиректен речев акт, докато пример 14, в който също не се разкрива точна пропозиция, се признава. Според него, щом има съвпадение в повърхнинния тип речев акт (буквално намерение = Направи нещо) и вътрешния тип речев акт (умишлено намерение = Затвори), не може да се говори за индиректен речев акт (Lee, 2010, p. 97).

Следващите примери, открити в петте изследвани текста, са за индиректни речеви актове. Отклонявайки се от собствения речев акт – задаване на въпрос или съобщаване, те еднакво изпълняват речевия акт подбуждане (При нужда е добавен буквален превод.).

16. 냉수 한 그릇 주시겠습니까? [Ще ми дадете ли чаша студена вода?]
17. 식모 주제에 웬 참견이야? (букв. Защо се бъркаш? Ти си ...), [Не се бъркай, ти си ни само слугиня.]
18. 너까지 가면 집 볼 사람이 없잖나? [Ако и ти дойдеш, няма да има кой да наглежда къщата.]
19. 어머니가 언제 오든지 간에 방금 금세 나갔다고 해야 한다. (букв. ..., трябва да ѝ кажеш, че ..), [Когато и да си дойде майка, ще ѝ кажеш, че току-що съм излязла.]

20. **엄마, 큰일났어** (букв. Мамо, нещо ужасно се е случило.), [Мамо, ела бързо.]

Типичен пример за изразяване на подбудителност чрез молба е пример 16. Подчертавайки идиоматизираната употреба на този вид въпроси, Раек (2005) посочва, че те са с ниска индиректност. Много вероятно е този вид индиректен речев акт да се интерпретира веднага според точното намерение на говорещия – подбуждане (Раек, 2005, р. 129). В 17 се открива вътрешно намерение (*He se бъркай в превода от преводача*) и тази подбуда се предава под формата на въпрос. Слушаният, към когото е отправен подобен въпрос, не трябва да отговори със *защото*, а да извърши някакво действие. Също като при 14 по-горе – *He e ли малко студено?*, и 18 не съдържа информация какво действие говорещият иска да се извърши от слушащия. Заради условното изречение тук сравнително лесно може да се подразбере вътрешното намерение – *He идвай с нас*. Пример 19 е с маркер на задължение – *야! 하자*. Този тип примери обаче не трябва да се приемат като съобщаване на конкретно задължение, а подбуждане за изпълнение на задължението. Пример 20 изглежда като обикновено съобщително изречение, но както се вижда в превода от преводач, истинското намерение на говорещия, което не личи от самото изказване, съответства на подбуждане (майката да дойде на мястото). Такъв случай, характеризиращ се с голяма имплицитност, изисква по-внимателно вникване в контекста или ситуацията. Открити са и примери в елиптично изречение като *진장제!* (букв.) *Приспивателно лекарство!*, (превод от преводач) *Приспнете я!*, но такива примери ще бъдат обект на друго самостоятелно изследване.

При директно изразяване на подбудителност в българския език се използват най-вече формите на повелителното наклонение (синтетична и аналитична форма). В българистиката има дискусия какви конструкции да се включат в императивната парадигма. Всички изследователи обаче признават принадлежността на синтетичната форма към нея и я разглеждат като граматическо ядро на подбудителността. По отношение на категорията лице синтетичната форма е дефективна, но няма ограничение при категорията вид на глагола (отрицателната форма обаче се съчетава само с несвършен вид.). Според Маслов (1982) и Ницолова (2008) несвършеният вид има по-особени характеристики спрямо свършения: изразява подбуда за непосредствено осъществяване на действие и се употребява при повторно предаване на подбуда с нюанси на нетърпеливост и грубост, когато подбудата, която е изразена първо със свършен вид, не е реализирана (Маслов, 1982, с. 282, Ницолова, 2008, с. 406). В нашия корпус има примери на такава *градация* (терминът *градация* е от Ницолова, 2008, с. 411):

21. (Ситуация : Жена иска едно момиче да седне при нея.)

Седни тук малко! [*가기 좀앉그라*] → Къщата няма да се срути, така че **сядай!** [*대들보 무너질 집이 아니니까 걱정 말고 앉그라*]

Чакърова (2009) определя парадигмата на българския императив като хетерогенна, съставена от *да*-конструкции, *нека*-, *дано*- и *стига*-форми (Чакърова, 2009). В статията ще разгледаме само случаи, когато при превод са използвани *да*-конструкции, като изключим тези с *нека*, които преимуществено се употребяват с първо и трето лице, с *дано*, чието значение е фокусирано върху оптимистичността и със *стига*, които маркират прекратяване на действието.

Да-конструкцията изразява по-силна и категорична подкана от синтетична форма (Ницолова, 2008, с. 411). Преводът в 22 илюстрира наличието на силна строгост в *да*-конструкцията.

22. (Ситуация : Като открива неканена просякиня в кухнята, майката се опитва да я изгони.)

Я да се разкараш! [씩나가지못하겠나?]

Освен по семантиката, *da*-конструкцията се различава от синтетична форма по това, че може да се съчетава с други времена. В нашия корпус се откриват само *da*-конструкции с минало неопределено време, с които, както при *da*-конструкция със сегашно време, може да се изразява волеизява на говорещия за действие в бъдещето. С *da* + минало неопределено време обаче се предава по-категорична заповед (Иванова, Градинарова, 2015, с. 56). Понеже в изследваните материали има само примери с признака отрицателност (напр. *А ти да не си мръднала от къщи.* [그러니깐 두루 집에 꼭 붙어 있어]), представяме в 23 пример, предложен от Ницолова (2008):

23. До утре **да си почистила** всичко! (Ницолова, 2008, с. 415)

Както се вижда от примерите на индиректни средства, извлечени от петте изследвани текста, периферията на ядрото за изразяване на подбудителност може да бъде съставена по различни начини (вж. Васева, 1991, с. 11 – 12, Кунева, 2013, с. 56, Чакърва, 2009, с. 114 – 120).

24. Примери с бъдеще време:

Като ти кажа да ядеш, **ще го ядеш!** [먹으려면 먹어]

И тогава **ще ни дойдете** на гости. [그때 한번 놀러 오세요]

Занеси на Ом Сокде вода и тогава **ще обядваш.** [엄석다가 먹을 물 떠다 주고 와서 밥 먹어]

По-късно **ще приготвиш** вечерята. [이따 저녁이나 안치구.]

25. Пример с въпросително изречение с условно наклонение:

Би ли полегнала? [누워보겠어?]

Бихте ли казали на лекаря да ми предпише други лекарства? [나 머리가 아픈데, 의사 선생님한테 약 좀 바꿔달라고 해주세요.]

26. Пример с въпросително изречение с изявително наклонение:

Хайде, **ще ми подадеш ли** кофата? [자, 그 양동이를 이리 주렴]

27. Примери с перформатив или модален глагол:

Моля Ви да ме изчакате малко. [조금만 기다려주세요.]

И ти **трябва да хапнеш** обаче. [차제도 먹어]

28. Пример с висока имплицитност:

(Ситуация: Мъжът подбужда съпругата си да се отнася добре с гостите.)

Разчитам на теб тази вечер. [오늘 잘해야 돼]

Подбудително значение в българския език може да се изразява от глаголи в бъдеще време (примерите в 24). При определяне на по-конкретно намерение на говорещия – дали е силна заповед, предложение и др., влияят най-вече интонацията или контекста. В 25 и 26 са представени средства, които се използват конвенционално за изразяване на подбудителност и следователно без допълнителни контекстуални фактори подбудителното значение лесно се разпознава. Употребата на условно наклонение се характеризира с конкретно значение – учтива и официална молба. Примерите в 27 нямат определена форма за изразяване на подбудителност,

но волеизявата на говорещия се представя експлицитно чрез глаголи като *моля, заповядавам и трябва*. Волеизявата на говорещия в примера 28 по никакъв начин не се разкрива външно. Подобно на посочения вече пример 20, истинското намерение на говорещия трудно може да се определи само по повърхнинната форма на изказването. Ето защо този пример също може да се характеризира с голяма имплицитност, която предизвиква силно предположение от страна на слушащия. Сравнението на примерите от корпуса показва следните особености в преводите на подбудителните изказвания: (1) Трансформации по лице: *여기서 얘기하세요* [Кажете тук.] – *Нека да говорим тук.*; (2) Използване на различен залог: *선거 다시 해* [Проведи отново изборите.] – *Изборите да се проведат отново!*; (3) Индиректно средство в превода, докато в корейския същото съдържание се предава чрез директно средство. Може да се каже, че такъв превод е доста свободен: *그럼 나를 위해서 한 가지만 도와줘* [..помогни..] – *Тогавя ще те помоля за нещо.*, *얘기해봐* [Каже] – *Слушам*; (4) В оригинала има изречение със свързващо окончание, което представя темпоралната връзка, а в превода се използват няколко императивни форми със съюза *и*: *들어와서 너희 엄마를 내보내* [Като се приберете, изпратете майка си.] – *Приберете се и изпратете майка си*; (5) В оригинала засилване на настойчивостта на волеизявата се реализира най-вече чрез добавяне на различни завършващи окончания, а в превода – чрез промяна на вида (или времето) на глагола:

29. 거기 옷 **벗어보라** → ... 왜 안 **벗나?** **벗으라니까**

Съблечи си дрехите. → ... **защо не се събличаш?** **Хайде, събличай се.**

В петте сравнявани текста се откриват и случаи, в които при превода няма промяна в граматичните средства за означаване на подбуда, но се добавят допълнителни лексикални маркери като *Ами просто* в примера 30. Освен това се откриват доста случаи, в които се прибавя глагол за речева дейност *казвам*, както е в 31:

30. **없다고 그러세요** → **없다고 그러라니까요**

Кажете, че ме няма. → Ами просто **и кажете**, че ме няма.

31. **이거 빠요** → **이 줄 빨리 빼라구요**

Извадете това нещо! → Казвам **Ви, извадете** го по-бързо!

В статията бяха представени директни и индиректни средства за изразяване на подбудителност чрез сравнение на примери от текстовете на пет корейски романа и техните преводни съответствия на български. Може да се каже, че българският език притежава по-различни начини за изразяване на волеизява в сравнение с корейския. Корейският има само едно синтактично средство, което се съчетава с окончания, изразяващи различна степен на учтивост. По отношение на индиректните средства за изразяване на подбудителност по-голямо разнообразие отново се открива в българския език. В корейски често се използва въпросително изречение с глагол в изявително наклонение (*냉수한 그릇 줄래* Ще ми дадеш ли чаша студена вода?) или съобщително изречение (*금세 나갔다고 해야 한다* Трябва да ти кажеш, че току-що съм излязла.). В изречения с глагол в сегашно или бъдеще време в корейския език не се реализира подбудителна функция. Тъй като употребата на въпросително изречение с глагол в условно наклонение в корейския език също не е потвърдена от анализираният тук примери, засега би могло да се твърди, че българският език разполага с по-разнообразни средства и за индиректно изразяване на подбудителност. Посочените пет особености, които се реализират системно в изследваните

преводни материали, могат да послужат като добра теоретична основа в преподавателската работа, при обучението на преводачи, както и в преводаческата практика.

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Ан, Дэсеоб. (2020)** Сопоставительный анализ повелительного наклонения в русском и корейском языках. // *슬라브어 연구*, 25(1), 109 – 120. (An, Daeseob. Sopostavitel'nyi analiz povelitel'nogo nakloneniya v russkom i koreiskom yazykah. // *Seullabeueo yeongu*, 25(1), 109 – 120.).
- Бирюлин, Л. А. (1994)** Семантика и прагматика русского императива. Helsinki: Helsinki university press, 229 с. (Birjulin, L. A. Semantika i pragmatika russkogo imperativa. Helsinki: Helsinki university press, 229 s.).
- Бондарко, А. В. (1983)** Принципы функциональной грамматики и вопросы аспектологии. Ленинград: Наука, 208 с. (Bondarko, A. V. Printsipy funktsional'noi grammatiki i voprosy aspektologii. Leningrad: Nauka, 208 s.).
- Васева, И. (1991)** Инструктивен императив в български и руски език. // *Съпоставително езикознание*, кн. 3, с. 11 – 17. (Vaseva, I. Instruktiven imperativ v balgarski i ruski ezik. // *Sapostavitelno ezikoznanie*, кн. 3, с. 11 – 17.).
- Иванова, Е. Ю, Градинарова, А. А. (2015)** Синтаксическая система болгарского языка на фоне русского. Москва: Языки Славянской Культуры, 632 с. (Ivanova, E. Yu, Gradinarova, A. A. Sintaksicheskaya sistema bolgarskogo yazyka na fone russkogo. Moskva: Yazyki Slavyanskoi Kul'tury, 632 s.).
- Кунева, И. (2013)** Индиректно изразяване на подбудителност. // *Български език*, кн. 60, с. 56 – 62. (Kuneva, I. Indirektno izrazyavane na podbuditelnost. // *Balgarski ezik*, кн. 60, с. 56 – 62.).
- Маслов. Ю. С. (1982)** Граматика на българския език. София: Наука и изкуство, 400 с. (Maslov. Yu. S. Gramatika na balgarskiya ezik. Sofiya: Nauka i izkustvo, 400 s.).
- Ницолова, Р. (2008)** Българска граматика: Морфология. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 524 с. (Nitsolova, R. Balgarska gramatika: Morfologiya. Sofiya: Univ. izd. „Sv. Kliment Ohridski“, 524 s.).
- Чакърова, К. (2009)** Императивът в съвременния български език. Пловдив: Пигмалион, 207 с. (Chakarova, K. Imperativat v savremenniya balgarski ezik. Plovdiv: Pigmalion, 207 s.).
- Austin, J. (1962)** How to do things with Words. Cambridge: Harvard University Press, 166 p.
- Birjulin, L. A, Xrakovskij, V. S. (2001)** Imperative sentences: theoretical problems. –In: Typology of imperative constructions. Muenchen: Lincom Europa, p. 3-50.
- Lyons, J. (1977)** Semantics 2. Cambridge: Cambridge University Press, 540 p.
- Palmer, F. R. (2001)** Mood and Modality. Second Edition. Cambridge: Cambridge University Press, 260 p.
- Saeed, J. I. (2003)** Semantics. Second edition. Oxford: Blackwell Publishing, 413 p.
- 국립국어원 (2005)** 외국인을 위한 한국어문법 1, 체계 편 서울: 커뮤니케이션북스, 570 p. (National Institute of Korean Language Republic of Korea, Oegugineul wihan hangugeo munbeop 1, chegye pyeon. Seoul: Communicationbooks, 570 p.)
- 권정은 (2003)** 러시아어 추구별화의 의미 화용적 연구. // *연세대학교 대학원 석사학위논문* p. 65. (Kwon, Jungeun. Reosiaeo chokgubalhwau uimi-hwayongjeok yeongu. // *Yonsei University*, dissertation of master's degree, p. 65)
- 백설자 (2005)** 간접화행 은유 법, 빈어 법의 화용론적 성격 // *인문과학연구*, 29, 127 – 143. (Paek, Solja. Ganjeopwahaeng, eunyu(beop), baneo(beop)ui hwayongnonjeok seonggyeok // *Inmungwahagyeongu*, 29, 127 – 143.)
- 이동혁 (2017)** 의무 양태의 몇 가지 문제에 대하여 // *우리말연구*, 51, 137 – 159. (Lee, Donghyeok. Uimu yangtaeui myeot gaji munjee daehaye. // *Urimaryeongu*, 51, 137 – 159.)

- 이지수 (2016)** 한국어 명령문의 문법과 화행 연구. // *서울대학교 대학원 박사학위논문* p. 216. (Lee, Jisoo. Hangegeo myeongnyeongmunui munbeopgwa hwahaeng yeongu // *Seoul National University*, dissertation of doctor's degree, p. 216.)
- 이한민 (2010)** 한영 의문문 형식의 간접 화행 연구. // *담화와 인지* 17(2), 95 – 118. (Lee, Hanmin. Hanyeong uimunmun hyeongsigui ganjeop hwahaeng yeongu. // *Damhwawa inji*, 17(2), 95 – 118.)